

אנקרה מתקרבת שלב נוסף בדרך לחזון הניאו-עות'מאני

written by | נועה לזימי | 21.12.2025

הדיון בשבועות האחרונים של 2025 באפשרות של נוכחות צבאית תורכית ברצועת עזה אינו מתקיים בחלל ריק, אלא משתלב בדפוס פעולה אזורי רחב שאנקרה מיישמת בעקביות בעשורים האחרונים. הרחבת מוטת ההשפעה הצבאית והמדינית של תורכיה בזירות שונות משקפת את חזונו של ארדואן לביסוס מעמדה של אנקרה כמעצמה אזורית מובילה, ברוח תפיסה נאו-עות'מאנית. במסגרת חזון זה פועלת תורכיה לשילוב בין נוכחות צבאית, השפעה פוליטית וכלים כלכליים והומניטריים, במטרה לעצב מחדש את מאזן הכוחות במרחבים שבהם פעלה האימפריה העות'מאנית בעבר ובאזורים נוספים לטובתה.

בעשורים האחרונים מרחיבה תורכיה את מעורבותה הצבאית בזירות שונות כחלק ממדיניות חוץ אסרטיבית: בעיראק ובסוריה היא מפעילה מוצבים צבאיים לביצוע מתקפות נגד הכוחות הכורדיים, ולאחר נפילת אסד מיצבה עצמה כפטרון של המשטר החדש בדמשק תוך מאמצים להעמקת פריסתה הצבאית בעומק סוריה; באזרבייג'ן התחזקה נוכחותה מאז מלחמת נגורנו-קרבאך ב-2020, כולל סיוע מכריע במבצע 2023, ונכון להיום היא מתמקדת בעיקר בתרגילים ושיתוף פעולה ללא הקמת בסיס קבוע בשלב זה; בקטר מחזיקה תורכיה בסיס גדול בדוחא עם כמה אלפי חיילים, שנוסף לו שיתוף פעולה אווירי וימי; בסומליה הקימה ב-2017 את בסיס החוף הגדול ביותר שלה, כחלק מהסכמים ביטחוניים-כלכליים למשימות של מאבק בטרור ואבטחת קידוחים, המאפשרות נוכחות ימית קבועה; בלוב התערבה מאז 2020 מכוח הסכמים עם ממשלת ההסכמה הלאומית, כולל שליחת לוחמי מיליציות סוריים, וכעת נבחנת בפרלמנט הארכת הפריסה לשנתיים הקרובות; ובצ'אד, לאחר נסיגת צרפת בתחילת השנה, פועלת תורכיה למילוי הוואקום באמצעות מאמצים להשיג שליטה על בסיסים אסטרטגיים במקביל להרחבת פריסת כטב"מים.

כעת, באמצעות העמקת המעורבות בעזה, בדגש על שאיפותיה לייצר נוכחות צבאית קבועה, תורכיה מבקשת למצב עצמה כשחקן מוביל בזירה הפלסטינית, לבסס מנופי לחץ והשפעה מול ישראל ולמעשה לייצר תנועת מלקחיים עליה מצפון (סוריה) ומדרום (עזה). בצירוף עם מהלכים אחרים שאנקרה מקדמת במרחב, כולל הרחבת הנוכחות בקרן אפריקה ובסאהל, החזון הניאו-עות'מאני של ארדואן עלול להפוך למציאות בשנת 2026.

שיא בביטוי האנטישמיות

21.12.2025 | חסן נחום | written by

בשנת 2025 האנטישמיות המשיכה להחריף הן במרחב המקוון והן מחוצה לו. קהילות יהודיות ברחבי העולם היו עדות להתפשטות מהירה של רטוריקה אנטישמית, במיוחד ברשתות החברתיות. תוכן כזה לעיתים רחוקות נבלם. הפצת נרטיבים ואידאולוגיות רעילות אינה נעצרת ברגע שתגובה או פוסט מועלים. תגובות, שיתופים וצפיות מתורגמים למעשים פיזיים. השנה ניצבו יהודים בפני הסלמה משמעותית בהטרדות, ונדליזם, איומים ואלימות.

17 בני אדם נרצחו השנה רק בשל היותם יהודים.

בחודש מאי בווינגטון הבירה נורו למוות שני אנשי מקצוע יהודים [?] ירון לישנסקי ושרה מילגרם [?] מחוץ למוזיאון היהודי של הקפיטול, בפיגוע שמניעיו אנטישמיים. מאוחר יותר השנה, ב-14 בדצמבר, פיגוע ירי המוני במהלך חגיגת חנוכה בחוף בונדי בסידני, אוסטרליה, גבה את חייהם של 15 בני אדם, בהם ילדים וקשישים.

5,785 תקריות אנטישמיות תועדו ברחבי העולם בין 1 בינואר ל-31 באוקטובר 2025 על ידי המרכז לחקר האנטישמיות [?] עלייה של 6.4% בהשוואה לאותה תקופה בשנת 2024.

התרעות הוכיחו שאינן מספיקות. יהודים זעקו לביטחון ולהגנה, אך בקשותיהם נותרו נשמעות [?] ולא נענות.

איננו יכולים לאפשר שגורל דומה יפקוד את שנת 2026. תגובות הדרגתיות לא יספיקו. במבט קדימה, המאבק בתוכן אנטישמי מחייב מנגנוני תגובה מהירים ומאמצים בינלאומיים מתואמים. על ממשלות להכיר באנטישמיות כאיום אסטרטגי על הלכידות הדמוקרטית ועל ביטחון הציבור. הדבר דורש אסטרטגיות לאומיות ברורות המשלבות אכיפת חוק, חינוך ורגולציה דיגיטלית. אוניברסיטאות, ארגוני תקשורת ומוסדות אזרחיים חייבים לשאת באחריות לאכיפת סטנדרטים המגנים על סטודנטים וקהילות יהודיות מפני אפליה והפחדה.

טרגדיה אינה צריכה להיות נקודת ההתעוררות כדי שאנשים יגנו אלימות. והעם היהודי ראוי לביטחון ולהגנה מצד המשטרה, מנהיגי העולם ורשויות האכיפה [?] כפי שניתנים לאחרים.

לאחר המהלומה חסרת התקדים שספג [?] עתיד חיזבאללה על הכף

21.12.2025 | ד"ר יוסי מנשרוף written by

כתוצאה ישירה מהמהלומה חסרת התקדים שספג מישראל במלחמה, ומהיחלשות המשטר האיראני בעקבות "עם כלביא", חיזבאללה נקלע ב-2025 למשבר החמור בתולדותיו. מדינת לבנון מנסה להשתחרר מכבלי הכיבוש האיראני שאחז בה עשורים רבים, וראשיה קוראים לפירוק חיזבאללה ממשקו. אך החלטתה ההיסטורית של ממשלת לבנון בנושא אינה מתורגמת לכדי מעשה, וחיזבאללה עדיין מחזיק בארסנל משמעותי של טילים, רקטות וכטב"מים לטווחים שונים.

חיזבאללה 2025 הוא ארגון שונה לחלוטין מכפי שהיה עד כה. בהנהגת נעים קאסם חסר הכריזמה והמיומנות הפוליטית שאפיינו את נסראללה, הארגון מתגלה בשיא חולשתו, ונאלץ להכיל את המתקפות הישראליות הכמעט-יומיומיות נגד פעיליו ותשתיותיו. מדיניות ההכלה הגיעה לשיאה בחיסול של רמטכ"ל הארגון, הית'ם עלי טבטבאא'י, בשלהי נובמבר. נראה שבגיבוי טהראן, שעדיין רואה בו נכס אסטרטגי ראשון במעלה, חיזבאללה חושב לטווח ארוך ומעדיף להבליג ולהמשיך את מפעל ההתעצמות ושיקום בניין הכוח, בשאיפה לחזור לממדי "מפלצת הטרור", שישבה על הגבול הישראלי.

ישראל נמצאת בצומת דרכים היסטורי, במסגרתו היא ניצבת בפני חיזבאללה מוחלש, מדינת לבנון שחפצה בפירוזו, ממשל אמריקאי נוח שדוחף לפירוז הארגון ומקדם סנקציות כלכליות נגדו. ברקע, נמצאת סעודיה, שהגם שאינה מזדרזת להצטרף להסכמי אברהם בהעדר אופק מדיני בין ישראל לפלסטינים, מנהלת חשבון ארוך עם חיזבאללה ודחפה את מועצת שיתוף הפעולה של מדינות המפרץ (GCC) להגדירו כארגון טרור כבר ב-2016, על רקע תמיכתו המאסיבית בחות'ים.

נראה שב-2026 האתגר הישראלי יהיה לאמץ אסטרטגיה מקיפה יותר נגד חיזבאללה. כך, לצד התקיפות הקינטיות, ומאמץ לסכל את משלוחי האמל"ח והסיוע הפיננסי מאיראן, מבחנה יהיה לחבוש גם "משקפיים חברתיות" בנוסף לאלו הביטחוניות, כדי למקסם את הלחצים על הארגון. כך יעלה בידה לשים למטרה לא רק את התשתיות הצבאיות של הארגון אלא גם את שליטתו בעדה השיעית בלבנון, שהיא בסיס חשוב לקיומו. במסגרת זאת, טוב תעשה ישראל אם תפעל בשיתוף ארה"ב, מדינת לבנון וסעודיה לניתוק התלות של השיעים בלבנון במערך הדעוה של חיזבאללה. הקמת מערך מתחרה מצד מדינת לבנון, שיעניק לשיעים שירותי דת, בריאות, פיננסים, תקשורת ורווחה, מצריכה ראייה אסטרטגית ארוכת טווח מצד ישראל ויתר השחקנים הרלוונטיים, והיא שתוכל לאתגר באופן מקסימלי את עתיד חיזבאללה.

האתגר הישראלי: לבלום סיוע סיני לשיקום תוכנית הגרעין של איראן

21.12.2025 | יוסף רוזן

היריבות בין סין לבין ארה"ב ממשיכה להוות אחד הגורמים המעצבים הבולטים בזירה הבינלאומית, ויש לכך השפעה ישירה גם על ישראל, אשר נתפסת גם בעיניים סיניות כשותפה מיוחדת של ארה"ב, בייחוד תחת נשיאותו של טרמפ. מיעוט המגעים בין ארה"ב לבין סין בשנת 2025 מעורר דאגה לקראת 2026, בואכה 2027, השנה שבה סין מתכננת לפלוש או להטיל מצור על טאיוואן.

האיום הביטחוני אינו היחיד, כאשר גם התחרות הטכנולוגית בין המעצמות מחריפה, ובמהלך 2025 הוטלו מגבלות הדדיות על שבבים מתקדמים, מינרלים חיוניים ועוד. לצד זאת, השתיים גם מתחרות על ליבן של מדינות "הדרום הגלובלי", כולל באמצעות מסגרות אזוריות ובינלאומיות. כך למשל, יש לראות את המהלך האמריקני לצירוף קזחסטן להסכמי אברהם והפסגה שטרמפ קיים עם מרכז אסיה.

בהקשר לישראל, סין נקטה בגישה מאד לעומתית, בעיקר כאמצעי לתקוף את מדיניות החוץ האמריקנית, ולזכות באהדה בקרב מדינות "הדרום הגלובלי" שברובן אימץ את הנרטיב הפלסטיני. מנגד, סין הקפידה לשדר עסקים כרגיל עם ישראל במישור הכלכלי בניסיון לאחוז את החבל בשני קצותיו, ובכמה הזדמנויות אף הכירה באינטרסים הביטחוניים של ישראל. עם זאת, גם לאחר סיום המלחמה, אין לראות במהלכים אלה שינוי מדיניות מצד סין – מדיניותה כלפי ישראל נותרה עקבית ובסה"כ שלילית. סין עדיין מוצאת ערך בקשר עם ישראל, ולכן משנה ניואנסים כדי לשרת האינטרסים המדיניים והכלכליים שלה.

כיוון שכך, האתגר המרכזי מבחינת ישראל בהקשר לסין בשנת 2026, יהיה עיצוב מחדש של יחסי המדינות באופן שייטיב לשקף את האינטרסים של מדינת ישראל, השיקולים האמריקניים והלקחים בעקבות ה-7 באוקטובר הנוגעים להתנהלות סין כלפי ישראל, ולצד זאת התמיכה האיתנה של טאיוואן בישראל.

משמע, במקום התבהלה סביב מכירות רכבים סיניים, פעילות סחר אחרת בין ישראל לסין, והשתתפות סין במכרזים לא רגישים, המשמשים כהסחת דעת מהעיקר; יש למקד מאמץ במניעת מעורבות סינית בעזה, הגנה על תשתיות חיוניות ורגישות, בלימת סיוע סיני לשיקום תוכנית הגרעין של איראן, שמירה על טכנולוגיות שעלולות לתרום לסין בהשגת יתרון יחסי, והעמקת

לקראת התנגשות הרת-גורל על עתיד המשפט הבינלאומי

21.12.2025 | ביטון רפאל written by

המשפט הבינלאומי בשנת 2025 מציג העמקה של שתי תנועות סותרות. תנועה אחת, היא בכיוון העמקת השימוש במשפט הבינלאומי והטריבונלים הבינלאומיים להגבלת פעולות ההגנה העצמית הישראלית. תנועה שנייה, היא בכיוון סותר. מטרתה ריסון השימוש במשפט הבינלאומי ובמוסדות הבינלאומיים נגד ישראל.

התנועה האחת מנסה לחזק את בתי הדין הבינלאומיים ואת האפקטיביות של החלטותיהם. והתנועה השנייה מנסה להחליש את אותם מוסדות ממש. האחת פועלת לכאורה בכלים "משפטיים". השנייה, פועלת באמצעות כלי יחב"ל של דיפלומטיה וסנקציות. במסגרת התנועה האחת, החלטות בית הדין הבינלאומי הפלילי (ה-ICC) והחלטות בית הדין הבינלאומי לצדק (ה-ICJ) במהלך 2025 משקפות נחישות להעמיק את התיקים נגד ישראלים (צווי המעצר נגד רה"מ ושהב"ט הישראליים) ונגד ישראל (דוגמת התביעה של דרא"פ בטענה לביצוע רצח עם בעזה). במסגרת התנועה הנגדית, החריפו יידי ישראל את הפעולות הדיפלומטיות נגד בית הדין.

הנשיא האמריקאי טראמפ חתם במהלך שנת 2025 על צו המטיל סנקציות ממשיות על ה-ICC ועל נושאי תפקיד מרכזיים בו. ראש ממשלת הונגריה, החברה ב-ICC, ארח את רה"מ נתניהו בהפגנות למרות צו המעצר שהוציא בית הדין נגדו. במסגרת הביקור, אף הודיעה הונגריה על כוונתה לפרוש מן ה-ICC. כלומר, המסר ההונגרי הוא שהמשך הפעילות המשפטית נגד ישראלים יוביל להחלשת ה-ICC ואולי אף יתחיל את תהליך פירוקו. על זה, יש להוסיף את האינטרס של מעצמת על נוספת, רוסיה, כנגד פעילות ה-ICC, שהוציא צו מעצר נגד המנהיג הרוסי, פוטין.

תוצאותיה של התנגשות שתי התנועות האלו תהיה הרת גורל. היא תכתיב את גבולות המשפט הבינלאומי והטריבונלים הבינלאומיים לשנים ארוכות. תומכי בתי הדין, בדגש על בית הדין הבינלאומי הפלילי (ה-ICC) מבקשים לקבוע תקדים שלפיו בכוחו של בית הדין לפעול גם נגד מנהיגים פוליטיים וצבאיים של מדינות חזקות וכאלו שהן בנות ברית קרובות של מעצמות על. תומכי ה-ICC מבקשים לכלול בזה גם מדינות, כמו ישראל וארה"ב, שאינן חברות בבית הדין כלל ולא קיבלו את מרותו מעולם. ארה"ב, שכוחותיה מצויים בפעילות צבאית גלובלית על בסיס

קבוע, מבקשת למנוע את אותו תקדים ממש. היא רואה בו סיכון עתידי משמעותי לאנשיה ולאינטרסים שלה.

עבור ישראל, מדובר בסיכון עכשווי. הוא אינו רק סיכון המרחף מעל ראשי המנהיגים הישראליים. אלא, מדובר באיום על האפקטיביות של הזכות והכוח של ישראל להגן על עצמה.

טלטלה היסטורית למשטר בטהראן; הרצון בנקמה מחייב היערכות ישראלית בהתקפה ובהגנה

21.12.2025 | יוסי מנשרוף written by

ב-2025 המשטר האיראני חווה טלטלה היסטורית כשהותקף צבאית ונכנס להפתעתו למלחמה בפעם השנייה בתולדותיו, ובחלוף 37 שנים מאז המלחמה האחרונה שידע. טהראן נקלעה למלחמה לאחר שסטתה מתורת הפעלת השלוחים ולאחר שמערך השלוחים ומשטר אסד, ששימשו קיר המגן שלה, קרסו. לאור הצהרות בכירי הממשלה בדבר מניעת התחמשות טהראן בנשק גרעיני ותוכנית טילית מתקדמת, טהראן נערכת לחידוש המלחמה נגד ישראל. במסגרת זאת היא מנסה לשקם את מערך השלוחים, מחזרת אחרי משטר א-שרע תוך שהיא מנסה להקים תשתיות טרור בסוריה, ושואפת לשדרג את יכולת ההגנה האווירית שלה. למרות היחלשותו, ובמדיה רבה בגללה, המשטר האיראני מסרב לחדש את המו"מ עם ארה"ב. ח'אמנהאי רוחש חוסר אמון בטרמפ, שבעת שקיים עם איראן מו"מ רקח את המלחמה נגדה ביחד עם ישראל, והוא גם חושש שתביעותיה של ארה"ב לא יסתכמו בתחום הגרעין.

אלא שלצד הקשיים הכלכליים ומשבר הלגיטימציה הפנימית, הצטרפו בשנה החולפת משברים נוספים שמאתגרים את המשטר האיראני: משברי המים והאנרגיה. הפסקות מים והפסקות חשמל הערימו קושי נוסף על התנהלות המשטר והציבור באיראן, והביאו להשבתות יזומות של מים וחשמל. לכן, המשטר האיראני נדרש לתמרן את צעדיו כך שלא ימתח את החבל יותר מדי, ויגרום לציבור האיראני לצאת למחאה שעלולה לזעזע את יציבותו.

חרף מגוון הקשיים, המשברים והאתגרים, שיח הפקת הלקחים באיראן והרצון לנקמה בגין השפלה שחוותה במערכה עם ישראל כוללים לא רק את שיפור ההרתעה באמצעות תמרונים צבאיים שונים והצהרות לוחמניות על תגובה מוחצת אלא גם קריאות מצד חוגים רדיקלים וכן מצד יועץ בכיר של ח'אמנהאי לקדם מתקפת פתע טילית. קריאה נוספת בהקשר היא לקדם

מתקפת טבח רב זירתית בהשתתפות כל גורמי ציר ההתנגדות כדי לפגוע בישראל באופן מכריע. למול התרחישים האפשריים האלו, ישראל תצטרך לשקול בעת הראויה מתקפת מנע בזירות השונות. בנוסף עליה לחדד בפני ממשל טראמפ את החשיבות של ריסון מקסימלי של שאיפותיה ואיומיה של טהראן, שאינן מסתכמות רק בגרעין וטילאות אלא כוללות גם מערך מליציות שנכון לקדם פלישה רב זירתית ביום פקודה. פלישה כזו תוכל להסתייע במתקפה טילית איראנית נגד יעדים רגישים בישראל, כפי שבקשה חמאס מכוח קדס במגעים שקדמו למתקפת ה-7 באוקטובר, כפי שעלה במסמכי שלל שנתפסו בעזה.

לצד זאת, מבחינת ההיערכות ההגנתית, בדגש על הגבול עם ירדן שלצד היותו הארוך ביותר הוא גם כנראה הרגיש ביותר שיש לישראל, על ישראל להצטייד ולהיערך למלחמה הבאה בהתאם. צה"ל צריך להחזיק בתוכנית אופרטיבית לבלימה אפקטיבית של מתקפת פתע בדמות פלישה. גם 86% היירוט ב"עם כלביא" הוכח כיעיל חלקית, ועל ישראל וארה"ב לשפר את היעילות בתחום נוכח המשך פיתוח תוכנית הטילים האיראנית.

המלחמה בעזה עשויה להפוך דווקא למנוף לשת"פ אזורי

21.12.2025 | written by אשר פרדמן

קידום נורמליזציה, אינטגרציה ושיתוף פעולה אזורי בשנת 2026 יחייב גישות חדשות וחדשניות, לנוכח השפעותיה של המלחמה הרב-זירתית שהתפרצה בעקבות 7 באוקטובר. להלן ארבעה נתיבים פוטנציאליים לקידום שיתוף פעולה אזורי בשנת 2026:

עזה ¹ בעוד שאחת ממטרות חמאס ביציאה למתקפת 7 באוקטובר הייתה לפגוע בהתקדמות שיתוף הפעולה האזורי, עזה עשויה בסופו של דבר להפוך למנוף לשיתוף פעולה כזה. מספר מדינות ערביות ומוסלמיות, ובהן ערב הסעודית ואינדונזיה, צפויות להיות מעורבות ב"מועצת השלום" בהובלת ארצות הברית, במאמצי סיוע הומניטרי ובשיקום עתידי אפשרי של הרצועה. מדינות אלו מעוניינות בהעברת חמאס מהשלטון, אף שאינן מוכנות לשלוח כוחות צבאיים שיתעמתו עם ארגון הטרור, והן מתנגדות גם לכך שטורקיה וקטר ירכשו אחיזה משמעותית ברצועה. קידום עתיד יציב יותר בעזה ² גם אם תוכנית עשרים הנקודות תיושם רק באופן חלקי ³ יחייב תיאום ושת"פ בין ישראל למדינות אלו. תיאום כזה עשוי לעודד שיח רחב יותר בסוגיות נוספות, ובהן תחבורה, סחר, וביטחון.

יוזמות מולטיטרליות לנכוח דעת קהל שלילית כלפי ישראל בחלקים נרחבים של העולם הערבי והמוסלמי בעקבות המלחמה, אינטגרציה אזורית בשנת 2026 צפויה להתקדם בעיקר באמצעות מסגרות רב-צדדיות ולא דו-צדדיות. מסגרות כאלה עשויות לכלול יוזמות כגון IMEC, I2U2, מסגרות צבאיות בהובלת סנטקום, מסגרות כלכליות אזוריות דוגמת ה-QIZ ופרויקט פרוספריטי ירוק/כחול, ויוזמות מולטיטרליות בתחומי AI, שרשראות אספקה, מים ותחומי חדשנות נוספים.

חיזוק הקשרים הקיימים במסגרת הסכמי אברהם ישראל יכולה לנקוט שורה של צעדים להעמקת והרחבת הקשרים עם שותפותיה הקיימות להסכמי אברהם, ובהם הסרת חסמים להעברות כספיות, השלמת הסכמי מסגרת בין-ממשלתיים, הקמת יוזמות משותפות למחקר ולפיתוח, ופתרון מכשולים הקשורים לתחומי התיירות והתחבורה.

מגוון רחב של מועמדות בעוד שחלק ניכר מהשיח הציבורי מתמקד באפשרות לנורמליזציה עם ערב הסעודית או אינדונזיה, בפועל קיימת קבוצה רחבה של מדינות נוספות שעמן ייתכן שניתן יהיה לקדם יחסים פורמליים. על ישראל וארה"ב לגבש מפות דרכים קונקרטיות לקידום נורמליזציה עם כל אחת מהמדינות הפוטנציאליות הללו. בנוסף, על ישראל למנות גורם בכיר בעל סמכות שיוביל שיח דיסקרטי עם כל אחת ממדינות הסכמי אברהם הפוטנציאליות ועם בעלי עניין רלוונטיים נוספים.

השאיפה מול דוחא: להציב את "האחים המוסלמים" על הכוונת

written by | 21.12.2025 לזימי

יישום תכנית טראמפ מקדם מכלול אינטרסים קטריים במישורים המדיני, הביטחוני והאזורי, אשר יחד מיצבו מחדש את קטר כשחקן מרכזי ומשפיעים על עתיד יחסיה עם ישראל:

ביסוס מעמדה הבינלאומי כמתווכת הגונה להסכם החזיר את קטר למרכז הזירה כמתווכת מרכזית בשיחות, ובכך גם צמצם במידת מה את הכתם שדבק בה בעקבות תמיכתה בחמאס. קטר שיקמה את מעמדה הבינלאומי כמתווכת-על, והצליחה למצב את עצמה תוך קבלת חותמת כשרות אמריקאית כגורם נייטרלי לכאורה, נטול פניות, השואף להביא לסיום המלחמה לטובת כל הצדדים.

הידוק היחסים עם וושינגטון והמשך קבלת הטבות ביטחוניות מעבר להתנצלות המסויגת מצד

נתניהו בלחץ הנשיא טראמפ, קטר צפויה ליהנות ממטריית הגנה אמריקאית המעוגנת בצו נשיאותי. כמו כן, לאחרונה נפגש שר ההגנה האמריקאי עם מקבילו הקטרי והודיע כי ארצו תקדם הקמת מתקן אימונים לטייסי קרב קטרים בבסיס מאונטיין שבמדינת אריזונה. זוהי בשורה משמעותית לקטר שהצי האווירי שלה מונה כיום כ-100 מטוסי קרב, בעקבות אסטרטגיית התחמשות מוגברת, לעומת רק 12 ב-2014.

העמקת ההשפעה בזירת עזה והבטחת שרידות חמאס ^[2] גם לאחר ההכרזה על הסכם הפסקת האש, המשיכה רשת אל-ג'זירה, הנמצאת בבעלות משפחת השלטון הקטרית, להעניק במה רחבה לחמאס, להדגיש את חוסנו ואת הנזקים הכבדים שגרמה המלחמה לישראל. במקביל, יחד עם אנקרה, החלה דוחא לקדם נוסחאות ורעיונות שנועדו לרוקן מתוכן את רעיון פירוקו של חמאס מנשקו. השתיים צפויות גם לקדם ניהול אזרחי של עזה בידי גוף שלטוני בהשתתפות חמאס כשותף מרכזי ולגיטימי בשלב הראשון ^[3] וכגורם בלעדי בהמשך הדרך.

שיפור מיצובה אל מול יריבותיה במפרץ ^[4] על אף האינטרס הברור של מדינות כמו איחוד האמירויות וסעודיה ביציבות אזורית, הן אינן צפויות ליטול על עצמן את המחירים הכרוכים בהוצאה לפועל של יישום תכנית טראמפ, בדגש על פירוז הרצועה. בשלב זה, אלו ממשיכות לשבת על הגדר ולהימנע ממעורבות ישירה ברצועה, לרבות סירוב לקחת חלק במימון שיקומה, מה שתורם להמשך הדומיננטיות התורכית-קטרית בעיצוב עתיד עזה והאזור.

על רקע היוזמה האמריקאית לקידום מהלך להפשרת היחסים בין קטר לישראל, על ישראל לנצל את המומנטום של מהלכים משפטיים בארה"ב להוצאת האחים המוסלמים מחוץ לחוק ^[5] בשלב זה בלבנון, ירדן ומצרים ^[6] ולפעול מול הממשל האמריקאי להרחבת המהלך כך שיכלול גם את סניפי הארגון בקטר (ובטורקיה).

בנוסף, ארה"ב יכולה לחייב את ממשלת קטר לנקוט צעדים משפטיים נגד ישויות הפועלות בשטחה ומעורבות במימון ארגונים שהוגדרו כבר כארגוני טרור על-ידי ארה"ב. הקטרים נדרשים גם להתחייב להפסקת התעמולה האנטי-ישראלית ברשת אל-ג'זירה ולהפסיק להעניק מקלט בטוח לבכירי הארגון שעודם שוהים בתחומיה.

בהקשר העזתי, מומלץ לישראל לצמצם את ניסיונותיה של קטר להרחיב את דריסת הרגל ברצועה במסווה של פרויקטים הומניטריים לכאורה, העלולים לשמש כמעטפת אזרחית למנגנוני חמאס. בנוסף, על ישראל להתנגד לכל מודל "מרוכך" בהובלת דוחא ואנקרה של השבתה או הוצאה מכלל שימוש (decommission) כגון העברת הנשק לרשות הפלסטינית או אחסונו תחת פיקוח. תחת זאת, עליה לדרוש פירוק מלא ומוחלט של חמאס מנשקו (disarmament) ובתיאום הדוק עם ארה"ב להבהיר לקטר כי ישראל לא תאפשר כל מעורבות שתותיר את חמאס על רגליו ^[7] גם לא בעקיפין.

גם ב-2026, האתגרים המשמעותיים הם חמאס, חיזבאללה ואיראן

written by פרופ' קובי מיכאל | 21.12.2025

שנת 2025 עמדה בסימן שינוי הגיאו-אסטרטגיה האזורית, לאחר מבצע "עם כלביא", שהתאפשר בין היתר, בזכות רצף הישגים ישראלים מרשימים למול חיזבאללה, שהוביל בתורו לנפילת משטר אסד ואפשר לישראל לחסל את עיקר מערכי הצבא הסורי ואת העליונות האווירית והמסדרון האווירי לאיראן. התמרון העמוק במרחב העיר עזה והאיום הקיומי על שרידות חמאס והתקיפה האווירית בדוחה בספטמבר 2025, יצרו את התשתית לתוכנית 20 הנקודות של טראמפ ולהפסקת האש שהחלה ב-10 באוקטובר 2025. התוכנית גובתה גם בהחלטה 2803 של מועהבי"ט ומימושה יאפשר את מימוש חמש מטרות המלחמה שנקבעו על ידי ממשלת ישראל. חזרתם של כל השבויים החיים ו-26 חללים מתוך 28 (לעדכן לקראת פרסום) ושליטה ישראלית ב-53% משטח רצועת עזה הם הישגים חשובים ביותר עבור ישראל. אלא שהמערכה טרם נסתיימה, חמאס לא פורק מנשקו ורצועת עזה טרם פורזה וגם שלטון אלטרנטיבי לחמאס טרם הוקם. הפסקת האש מופרת על ידי חמאס באופן קבוע וצה"ל, שמרוסן ומוגבל בכל הנוגע לפעולות יזומות נגד מהלכי ההתעצמות של חמאס, מגיב להפרות באופן חריף ולא פרופורציונלי כדי לקבע כללי משחק ברורים ולגבות מחיר כבד מחמאס.

האתגרים המשמעותיים ביותר הניצבים לפתחה של ישראל בשנת 2026 הם התעצמות חמאס וביסוס שלטונו ברצועת עזה לצד מאמצי השיקום של חיזבאללה בסיוע איראן, הפועלת במשנה מרץ לשיקום ולפיתוח היכולות הבליסטיות ומערכי הכטב"מים והרחפנים בד בבד עם הגברת מאמצי הסייבר והפיגועים ביעדים ישראלים ויהודים בחו"ל. למעשה, ישראל עדיין נתונה במלחמה פעילה בחמש חזיתות עיקריות: איראן, רצועת עזה, איו"ש, לבנון ודרום סוריה. נדמה ששני מרכזי הכובד הבולטים הם רצועת עזה ולבנון ובשתי הזירות האלו תידרש ישראל להכרעה, כדי להחליש את איראן ולאפשר היערכות טובה יותר למול מאמצי ההתעצמות שלה והאפשרות הסבירה למהלך התקפי שלה נגד ישראל.

הישגיה המשמעותיים של ישראל מאז יולי 2024 הובילו לשינוי משמעותי של המערך האזורי וקיבעו את מעמדה של ישראל כמעצמה מובילה ושיפרו את התנאים להרחבת הסכמי אברהם ולשינוי עומק של הארכיטקטורה האזורית החדשה בגיבוי ובהובלה של ארה"ב. נקודת התורפה והמכשול בפני השינוי היא רצועת עזה. הסבירות למימוש מוצלח של תוכנית 20 הנקודות אינה גבוהה וישראל צריכה לפעול באופן שיאפשר את הלגיטימציה, בעיקר האמריקאית, לחידוש המהלך הצבאי לפירוק חמאס ולפירוז הרצועה באופן שיכשיר את התנאים למימוש תוכנית

טראמפ. האפשרות לקיבועה של מציאות בה רצועת עזה נותרת מחולקת בין מזרח למערב לאורך "הקו הצהוב" כשחמאס נותר ריבון אפקטיבי בשטח שבשליטתו במזרח הרצועה מבלי שישראל יכולה לפעול לפירוקו ולפירוז הרצועה, היא אפשרות גרועה ומסוכנת עבור ישראל וריסונה של ישראל על ידי ארה"ב עלול להפוך לתקדים מסוכן גם בנוגע לחיזבאללה ולאיראן ולהצר את צעדיה בסוריה.

האתגר המשמעותי מבחינת ישראל הוא שימור רמת התיאום ושיתוף הפעולה עם הממשל האמריקאי ותמיכה בלתי מסויגת בישראל לצד חופש פעולה מבצעי בכל הזירות. מדובר במתח שאינו קל ליישוב בהתחשב באינטרסים האמריקאים ובנחישותו של הנשיא טראמפ לעיצוב ארכיטקטורה אזורית חדשה באמצעות הרחבת הסכמי אברהם, בהם היה מבקש לכלול גם את סוריה ולבנון ולקבע את מעמדו ודימויו כמשכין שלום.

התפרצות אלימה שתשלב ארגוני פשיעה ? לא אם, אלא מתי

written by משה פוזיילוב | 21.12.2025

שנת 2025 מאופיינת במתח מצטבר בחברה הערבית בישראל. המתח נובע מצירוף גורמים מבניים עמוקים לצד אירועים מעוררי חיכוך. על פי הערכות מודיעיניות עדכניות, ישראל נמצאת במצב רגיש שבו קיים פוטנציאל התפרצות רחב-היקף, בדומה ואף מעבר למה שהתרחש במבצע שומר החומות. האיום לא מתפתח בהכרח מתוך מניע ביטחוני טהור, אלא כתוצאה משילוב בין עולמות אזרחי, פלילי ולאומני היוצרים מרחב שבו חבית חומר הנפץ ממתינה לגפרור ההזדמנות.

הסיבה המרכזית למתח טמונה בקריסת מודלים מסורתיים שהחזיקו את החברה הערבית יציבה לאורך עשורים. המעבר ממרחבים כפריים ומבוססי חמולה לערים מעורבות, אובדן סמכות הבוררות החמולתית-שבטית, והיעלמות מנגנוני הבלימה הפנימיים, יצרו חלל שאליו נכנסו ארגוני פשיעה חמושים. אותם ארגונים מהווים כיום שלטון דה-פקטו באזורים רבים, שולטים על גבייה, תעסוקה, הגנה ואף על הכרעות פוליטיות מקומיות. הסימנים המעידים בשטח כמו הנשק הגלוי ברחובות, סיפוחים של שטחי רשויות מקומיות, ומעורבות בארנונה, ועל מכרזים, כולם סממנים של אובדן ריבונות המדינה במרחבים מסוימים.

לצד זה, מצטבר חוסר אמון עמוק בממשלה, תחושת אפליה ממושכת, תסכול מהזנחה תקציבית, זיכרון אירועי אוקטובר 2000 ואירועי שומר החומות. המצב הקיים הופך טריגרים

לאומניים כמו מסגד אל-אקצא, מבצע צבאי בעזה או בלבנון, חיסול דמות סמלית, לטריגרים שעלולים לחצות סף ולייצר גלי הצתה מהירים שלא בהכרח יהיו ניתנים לחיזוי מוקדם. ברור לחלוטין כי מתקיים מאמץ ניטור של הסימנים להתפרצות, אך בשל ריבוי טריגרים אזרחיים, יכולת ההתרעה היא מוגבלת.

התרחיש המסוכן ביותר אינו "אינתיפאדה מאורגנת", אלא גל התקוממות היברידי: מחאה אזרחית-לאומנית המוצתת מאירוע נקודתי, שאליה מצטרפים ארגוני פשיעה חמושים מתוך אינטרס של כוח ושלטון. חיבור כזה עשוי לשבש את שליטת המדינה ברשויות מקומיות, ליצור זירות אלימות מקבילות, ולסכן עורקי תחבורה, מפעלי תשתית ויישובים מעורבים.

הצורך המרכזי של ישראל ב-2026 הוא העתקת המערכה מההיבט הפלילי-משטירתי להיבט ביטחוני-מודיעיני וסיכול ההתפרצות. כניסת שב"כ במתכונת מוגבלת, המיועדת לפירוק ארגוני הפשיעה, הסחר באמל"ח וחילוץ מוקדי שלטון אלטרנטיביים, נדרשת כתנאי להשבת משילות. לצד זאת חייבים לפעול בתכנית רב-מערכתית: חינוך, תעסוקה, אמון ציבורי, רפורמה במנגנוני שיטור מקומי.

בשנת 2025 היתה ישראל "על הקצה" אולם הסף לא נחצה. החשש להתפרצות נשאר, אירוע ממוקד עלול להסיט את החברה הערבית מהתפרקות איטית להתלקחות פתאומית. ללא פעולה מאסיבית לשבירת הכוח הפלילי-החמוש ושיקום האמון האזרחי, ההתפרצות היא לא שאלה של אם אלא של מתי ובאיזו עוצמה.